

АНАЛІЗ РЕГУЛЯТОРНОГО ВПЛИВУ
до проекту наказу Фонду державного майна України
«Про затвердження Порядку оцінки права вимоги за зобов'язанням, що
виникає внаслідок здійснення кредитної операції»

I. Визначення проблеми

На сьогоднішній день незалежна оцінка права вимоги за зобов'язаннями, що виникає внаслідок здійснення банком кредитної операції (далі – оцінка права вимоги), для цілей визначення його ринкової вартості з метою здійснення цивільно-правових правочинів як з окремим об'єктом, у складі кредитного портфелю або оцінки активів єдиного (цілісного) майнового комплексу, пакета акцій банку проводиться суб'єктами оціночної діяльності з урахуванням Методичних рекомендацій до оцінки права вимоги зобов'язання, що виникає внаслідок здійснення банком кредитних операцій, затверджених наказом Фонду державного майна України від 30.09.2011 № 1426. Зазначені методичні рекомендації рекомендуються для застосування суб'єктами оціночної діяльності під час проведення оцінки права вимоги та не є обов'язковими для застосування.

Відсутність нормативно-правового акта, що встановлює порядок оцінки права вимоги, призвело до застосування різних шляхів та алгоритмів такої оцінки, що не відповідає одному з основних напрямів державного регулювання оціночної діяльності, встановлення єдиних норм та правил оцінки майна в Україні (стаття 23 Закону України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні»).

В свою чергу застосування суб'єктами оціночної діяльності різних шляхів та алгоритмів проведення оцінки права вимоги призводить до викривлення результатів оцінки такого майна, надання недостовірних даних про вартість майна та знижує якість проведення такої оцінки.

Фонд державного майна України, як орган виконавчої влади, який відповідно до законів України «Про Фонд державного майна України», «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні» здійснює державне регулювання оціночної діяльності, все частіше отримує скарги на дії суб'єктів оціночної діяльності, запити правоохоронних органів щодо надання роз'яснень стосовно дотримання суб'єктами оціночної діяльності нормативно-правових актів з оцінки майна під час складання звітів про оцінку права вимоги.

Так, протягом 2016 – 2017 рр. до Фонду державного майна України на запити правоохоронних органів надійшло 10 звітів про оцінку права вимоги по 60 кредитним портфелям, з метою проведення рецензування. За результатами рецензування рецензентами Фонду державного майна України було надано висновки про невідповідність зазначених звітів про оцінку вимогам нормативно-правових актів з оцінки майна, які є неякісними та (або) непрофесійними і не можуть бути використаними.

Крім цього, з 2016 року державою здійснюється політика щодо виведення з ринку неплатоспроможних банків, зокрема у зв'язку із їх ліквідацією. На сьогодні в Україні діють 90 банківських установ. У 2016 році 50 банків здійснили

реалізацію своїх активів, у тому числі: права вимоги за кредитами, основних засобів, інших активів. Саме такі банківські установи можуть виступати замовниками оцінки права вимоги.

Довідково слід зазначити, що з метою забезпечення захисту прав вкладників з Державного бюджету України було надано фінансову допомогу на загальну суму 51 617 млн. грн. Неплатоспроможними банками було повернуто кошти у розмірі 3,5 млн. грн.

Одним із шляхів врегулювання проблемних питань, що виникають під час визначення вартості права вимоги, є прийняття нормативно-правового акта, який встановлює єдиний порядок оцінки зазначеного майна та є обов'язковим для застосування суб'єктами оціночної діяльності під час визначення вартості права вимоги та рецензентами звітів про оцінку таких об'єктів під час їх рецензування.

З огляду на зазначене, Фонд державного майна України разом із представниками Національного банку України, Фонду гарантування вкладів фізичних осіб розробив проект наказу Фонду державного майна України «Про затвердження Порядку оцінки права вимоги за зобов'язанням, що виникає внаслідок здійснення кредитної операції» (далі – Проект)

Дія Проекту розповсюджується на:

Групи (підгрупи)	Так	Ні
Громадяни	-	+
Держава	-	+
Суб'єкти господарювання	+	-
у тому числі суб'єкти малого малого підприємництва	+	-

II. Цілі державного регулювання

Цілями державного регулювання Проекту є встановлення єдиного порядку оцінки права вимоги, що є обов'язковим для застосування суб'єктами оціночної діяльності під час проведення оцінки такого майна та рецензентами звітів про оцінку такого майна під час їх рецензування. Застосування єдиного порядку оцінки призведе до підвищення якості послуг з оцінки права вимоги, що надаються суб'єктами оціночної діяльності, зменшення зловживанням суб'єктами оціночної діяльності під час проведення оцінки, сприятиме належному контролю з боку держави за якістю проведення оцінки та надасть можливість банкам забезпечити погашення кредиторських вимог.

III. Визначення та оцінка альтернативних способів досягнення цілей

1. Визначення альтернативних способів

Під час розробки Проекту розглянуто такі альтернативні способи досягнення визначених цілей.

Вид альтернативи	Опис альтернативи
1. Прийняття Проекту	Забезпечить суб'єктів оціночної діяльності актуальною методологією оцінки права вимоги, що підвищить якість послуг з оцінки майна та сприятиме визначенню реальної вартості права вимоги

2. Не прийняття Проекту	У такому випадку залишиться проблема безконтрольності за якістю надання послуг з оцінки майна
-------------------------	---

Оцінка впливу на сферу інтересів держави:

Дія регуляторного акта розповсюджується на сферу інтересів держави.

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
1. Прийняття Проекту	Запровадження єдиного порядку оцінки права вимоги, що є обов'язковим для застосування суб'єктами оціночної діяльності при проведенні оцінки права вимоги та рецензентами при рецензуванні звітів такого майна	Додаткові витрати відсутні
2. Не прийняття Проекту	Відсутні	Відсутність контролю з боку держави за якістю проведення оцінки майна

Оцінка впливу на сферу інтересів громадян:

Дія регуляторного акта не розповсюджується на сферу інтересів громадян.

Оцінка впливу на сферу інтересів суб'єктів господарювання:

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
1. Прийняття Проекту	Запровадження сучасних підходів до проведення оцінки права вимоги, спрощення процедури оцінки права вимоги завдяки використанню формул	Додаткові витрати відсутні, оскільки дія порядку розповсюджується на суб'єктів оціночної діяльності, які проводять оцінку права вимоги та рецензентів, які забезпечують рецензування звітів про оцінку такого майна
2. Не прийняття Проекту	Відсутні	Можливий тиск на виконавців звіту про оцінку права вимоги, що впливає на вартість об'єкта оцінки

На сьогоднішній день за даними Державного реєстру оцінювачів та суб'єктів оціночної діяльності, який відповідно до Закону України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні» веде Фонд державного майна України, зареєстровано 2917 суб'єктів оціночної діяльності. Такі суб'єкти оціночної діяльності відносяться до малих та мікро суб'єктів господарювання. Із загальної кількості зареєстрованих суб'єктів оціночної діяльності 990 суб'єктів оціночної діяльності (фізичні особи – підприємці) належать до мікро суб'єктів господарювання. На сьогодні за оприлюдненими на сайті Національного банку України даними в Україні діють 90 банківських установ. Саме такі банківські установи можуть виступати потенційними замовниками оцінки права вимоги.

На зазначених суб'єктів господарювання впливатимуть зміни, передбачені Проектом.

Показник	Великі	Середні	Малі	Мікро	Разом
Кількість суб'єктів господарювання, що підпадають під дію регулювання, одиниць	90		1927	990	2917
Питома вага групи у загальній кількості, відсотків	3		66,1	32,9	100

ВИТРАТИ

на одного суб'єкта господарювання великого і середнього підприємництва, які виникають внаслідок дії регуляторного акта

Порядковий номер	Витрати	За перший рік	За п'ять років
1	Витрати на ознайомлення з Порядком оцінки права вимоги за зобов'язанням, що виникає внаслідок здійснення кредитної операції, гривень	60 хв, що складає 19,34 грн ((19,34*60)/60)	не передбачені
2	Інше: Витрати на формування Реєстру прав вимоги за зобов'язанням, що оцінюються, гривень	30 хв, що складає 9,67 грн ((19,34*30)/60)	не передбачені
3	РАЗОМ (сума рядків: 1 + 2), гривень	29,01	-
4	Кількість суб'єктів господарювання великого та середнього підприємництва, на яких буде поширено регулювання, одиниць	90	-
5	Сумарні витрати суб'єктів господарювання великого та середнього підприємництва, на виконання регулювання (вартість регулювання) (рядок 3 x рядок 4), гривень	2610,9	-

ТЕСТ

малого підприємництва (М-Тест)

1. Консультації з представниками мікро- та малого підприємництва щодо оцінки впливу регулювання

Фонд державного майна України проводив обговорення положень Проекту протягом оприлюднення на веб - сайті Фонду державного майна України, а також шляхом проведення робочої зустрічі з представниками Національного банку України, Фонду гарантування вкладів фізичних осіб щодо обговорення

порядку оцінки права вимоги, що передбачені Проектом.

Порядковий номер	Вид консультації (публічні консультації прями (круглі столи, наради, робочі зустрічі тощо), інтернет-консультації прями (інтернет-форуми, соціальні мережі тощо), запити (до підприємців, експертів, науковців тощо)	Кількість учасників консультацій, осіб	Основні результати консультацій (опис)
1	Робоча зустріч	10	Обговорення положень Проекту та доопрацювання Проекту

2. Вимірювання впливу регулювання на суб'єктів малого підприємництва (мікро- та малі):

кількість суб'єктів малого підприємництва, на яких поширюється регулювання: 2917, у тому числі малого підприємництва – 1927 суб'єкти оціночної діяльності та мікропідприємництва – 990 суб'єктів оціночної діяльності;

питома вага суб'єктів малого підприємництва у загальній кількості суб'єктів господарювання, на яких проблема справляє вплив – 66 відсотків.

3. Розрахунок витрат суб'єктів малого підприємництва на виконання вимог регулювання

Порядковий номер	Найменування оцінки	У перший рік (стартовий рік впровадження регулювання)	Періодичні (за наступний рік)	Витрати за п'ять років
Оцінка вартості адміністративних процедур суб'єктів малого підприємництва щодо виконання регулювання та звітування				
1	Процедури організації виконання вимог регулювання <i>Формула:</i> <i>витрати часу на розроблення та впровадження внутрішніх для суб'єкта малого підприємництва процедур на впровадження вимог регулювання X вартість часу суб'єкта малого підприємництва (заробітна плата) X оціночна кількість внутрішніх процедур</i>	ознайомлення з наказом Фонду, – 30 хв, що складає 9,67 грн $((19,34*30)/60)$	витрати відсутні (ознайомлення здійснюється одноразово)	не передбачені
2	Інші процедури <i>Формула:</i> <i>витрати часу на опанування суб'єктами малого підприємництва порядку оцінки права вимоги за зобов'язанням, що виникає внаслідок здійснення кредитної операції (далі - Порядок) X вартість часу</i>	опанування алгоритму розрахунку вартості права вимоги – 60 хв, що складає 19,34 грн $((19,34*60)/60)$	витрати відсутні (ознайомлення здійснюється одноразово)	не передбачені

	<i>суб'єкта малого підприємництва (заробітна плата) X оціночна кількість внутрішніх процедур</i>			
3	Разом, гривень	29,01	X	-
4	Кількість суб'єктів малого підприємництва, що повинні виконати вимоги регулювання, одиниць	2917	витрати відсутні	-
5	Сумарно, гривень <i>Формула:</i> <i>відповідний стовпчик "разом" X кількість суб'єктів малого підприємництва, що повинні виконати вимоги регулювання (рядок 3 X рядок 4)</i>	84622,17	X	-

IV. Вибір найбільш оптимального альтернативного способу досягнення цілей

Рейтинг результативності (досягнення цілей під час вирішення проблеми)	Бал результативності (за чотирибальною системою оцінки)	Коментарі щодо присвоєння відповідного бала
Збереження чинного регулювання зазначених питань	1	У разі залишення наявної на теперішній час ситуації без змін проблеми продовжуватимуть існувати
Прийняття Проекту	4	У разі прийняття акта повною мірою забезпечується досягнення цілей

Рейтинг результативності	Вигоди (підсумок)	Витрати (підсумок)	Обґрунтування відповідного місця альтернативи у рейтингу
Збереження чинного регулювання зазначених питань	Відсутні	Відсутній контроль з боку держави за якістю проведення оцінки, можливість тиску на виконавців звіту про оцінку права вимоги, що впливає на вартість об'єкта оцінки	У разі залишення наявної на теперішній час ситуації без змін проблеми продовжуватимуть існувати
Прийняття	Запроваджено сучасні підходи до	Додаткові	У разі прийняття

нормативно-правового акта	проведення оцінки права вимоги; спрощено процедуру оцінки права вимоги завдяки використанню формул; враховано проблемність кредитних договорів, пов'язану з платоспроможністю позичальника, величину ймовірності виконання боржником зобов'язань за кредитним договором, місцезнаходження та стан предмета забезпечення, у тому числі заставного майна, що знаходиться в зонах проведення антитерористичної операції та на окупованій території, під час оцінки права вимоги.	витрати відсутні	акта повною мірою забезпечується досягнення цілей.
---------------------------	---	------------------	--

Рейтинг	Аргументи щодо переваги обраної альтернативи / причини відмови від альтернативи	Оцінка ризику зовнішніх чинників на дію запропонованого регуляторного акта
Збереження чинного регулювання зазначених питань	На підставі викладеного можна дійти висновку, що ця альтернатива є неприйнятною.	Вплив зовнішніх факторів на дію регуляторного акта не очікується.
Прийняття Проекту	У разі прийняття акта повною мірою забезпечується досягнення наведених у цьому Аналізі цілей.	Позитивно на дію Проекту як регуляторного акта впливає те, що він викладений прозоро та чітко, а також відповідає вимогам актів вищої юридичної сили.

V. Механізм та заходи, які забезпечать розв'язання визначеної проблеми

Механізмом, який забезпечить розв'язання визначеної проблеми, є прийняття Проекту, що забезпечить врегулювання проблемних питань, що виникають під час визначення вартості права вимоги за зобов'язанням, що виникає внаслідок здійснення кредитної операції. Проект попередить зловживання суб'єктами оціночної діяльності під час проведення оцінки права вимоги, які сьогодні спостерігаються у зв'язку з відсутністю чіткого алгоритму розрахунку таких об'єктів оцінки, запровадить сучасні підходи до проведення оцінки права вимоги, а саме: спростить процедуру оцінки права вимоги завдяки використанню чіткого алгоритму розрахунку, врахує проблемність кредитних договорів, пов'язану з платоспроможністю позичальника, величину ймовірності виконання боржником зобов'язань за кредитним договором, місцезнаходження та стан предмета забезпечення (забезпечення кредитного договору), у тому числі заставного майна, що знаходиться в зонах проведення антитерористичної операції та на окупованій території (забезпечення кредитного договору). Сприятиме належному контролю з боку держави за якістю проведення оцінки та надасть можливість банкам забезпечити погашення кредиторських вимог.

Заходи, що пропонуються для розв'язання проблеми:

- 1) погодити Проект із заінтересованими органами виконавчої влади;

2) направити Проект до Міністерства юстиції України з метою його державної реєстрації.

Дії суб'єктів господарювання:

суб'єктам оціночної діяльності – ознайомлення з регуляторним актом та дотримання під час проведення оцінки права вимоги зобов'язання, що виникає внаслідок здійснення кредитної операції.

VI. Оцінка виконання вимог регуляторного акта залежно від ресурсів, якими розпоряджаються органи виконавчої влади, які повинні проваджувати або виконувати ці вимоги

Затвердження Проекту не потребує додаткового фінансування з Державного бюджету України та не приведе до неочікуваних результатів. Можлива шкода у разі очікуваних наслідків дії акта не прогнозується.

Державний контроль за додержанням вимог цього регуляторного акта буде здійснюватися центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері приватизації, оренди, використання та відчуження державного майна, управління об'єктами державної власності, у тому числі корпоративними правами держави щодо об'єктів державної власності, що належать до сфери його управління, а також у сфері державного регулювання оцінки майна, майнових прав та професійної оціночної діяльності.

VII. Обґрунтування запропонованого строку дії регуляторного акта

Проект набирає чинності з дня його офіційного опублікування.

Строк дії Проекту необмежений у часі. Зміна терміну дії акта можлива в разі зміни правових актів, на вимогах яких базується Проект.

VIII. Визначення показників результативності дії регуляторного акта

Для відстеження результативності Проекту основними показниками результативності акта визнано:

розмір надходжень до державного та місцевих бюджетів і державних цільових фондів, пов'язаних з дією акта;

кількість суб'єктів господарювання та/або фізичних осіб, на яких поширюватиметься дія акта (суб'єкти оціночної діяльності, [банківські установи](#));

розмір коштів і час, що витратимуться суб'єктами господарювання та/або фізичними особами, пов'язаними з виконанням вимог акта, [які зміняться несуттєво](#);

рівень поінформованості суб'єктів господарювання та/або фізичних осіб з основних положень акта;

кількість звітів про оцінку права вимоги, що надійшли до Фонду державного майна України з метою рецензування;

кількість запитів правоохоронних органів щодо надання Фондом державного майна України роз'яснень стосовно дотримання суб'єктами

оціночної діяльності нормативно-правових актів з оцінки майна під час складання звітів про оцінку права вимоги;

кількість скарг на дії суб'єктів оціночної діяльності, що надавали послуги з оцінки права вимоги;

кількість рецензій, складених працівниками Фонду державного майна України, на звіти про оцінку права вимоги, які містять висновок про невідповідність звітів про оцінку вимогам нормативно-правових актів з оцінки майна, є неякісними та (або) непрофесійними і не можуть бути використаними .

Проект розміщено на офіційному сайті Фонду державного майна України , протягом місяця, що є достатнім для інформованості громадськості з метою вивчення Фондом державного майна України її думки з приводу результативності заходів, що запроваджуються актом.

ІХ. Визначення заходів, за допомогою яких здійснюватиметься відстеження результативності дії регуляторного акта

Відповідно до законодавства Фонд державного майна України здійснюватиме базове, повторне та періодичне відстеження результативності Проекту у строки, визначені статтею 10 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності».

Базове відстеження результативності Проекту здійснюється до набрання чинності змін, що передбачаються Проектом, шляхом вивчення думки спеціалістів у сфері оцінки та широкої громадськості.

Результативність змін, що вносяться до Постанови, вивчатиметься Фондом державного майна України протягом року з дати набрання чинності актом шляхом повторного відстеження. За результатами такого відстеження буде проведений порівняльний аналіз показників результативності Проекту до набрання ним чинності і після набрання чинності.

Періодичне відстеження здійснюватиметься раз на три роки, починаючи з дня виконання заходів з повторного відстеження результативності Проекту.

Аналіз регуляторного впливу підготовлено Департаментом оцінки майна, майнових прав та професійної оціночної діяльності Фонду державного майна України (01601, м. Київ, вул. Генерала Алмазова, 18/9, телефон/факс 200-30-73, 200-36-32).

В. о. Голови Фонду

Д. Парфененко

« _____ » _____ 2017 року